

Издаване на европейска заповед за запор на банкова сметка в практиката на българските съдилища

(Granting of a European Bank Account Freezing Injunction
in the Practice of Bulgarian courts)

Таня Градинарова¹

SUMMARY

Regulation (EU) No 655/2014 of the European Parliament and of the Council of May 15th, 2014 creating a European Account Freezing Injunction procedure to facilitate cross-border debt recovery in civil and commercial matters provides for a single autonomous procedure for issuance and execution of a European injunction for the freezing of bank accounts. Upon its adoption, the Community legislature considered the need to introduce a directly applicable legal instrument for the purpose of the efficient and rapid freezing of bank accounts due to the significant difference in the conditions and effectiveness of the implementation of national interim measures and their cumbersome nature in cases with cross-border consequences. The application of the Regulation in conjunction with the provisions of Chapter fifty-six „a“ of the Civil Procedure Code poses a challenge to both the legal theory and the jurisprudence. This report

¹ Доцент в Юридическия факултет на УНСС, катедра „Частноправни науки“, доктор по право, преподавател по граждански процес в Юридическия факултет на УНСС. Associate Professor at the University of National and World Economy, Department of Private Law, Doctor of Law, lecturer in Civil Procedure Law at the Faculty of Law, UNWE; email: t.gradinarova@abv.bg

aims to create a discussion and commentary regarding some of the problems that arise before the current case law of Bulgarian courts in applying the unified European procedure for granting a European injunction for the freezing of bank accounts, established by Regulation (EU) No 655/2014 and the rules of chapter fifty-six „a“ of the Civil Procedure Code – Art. 618a to Art. 618e of it. The validity of the problems analysed is conditioned by the need to ensure the correct application of the Community procedure for granting a freezing injunction that is to be enforced on the territory of other Member States of the European Union without a special procedure for recognition and without granting a declaration of enforceability. The task of this study is to analyse the available national case law on granting a European bank account freezing injunction and to present some proposals for its unification.

KEY WORDS

European bank account freezing injunction; cross-border cases; optional means; proceedings for granting of a European Bank Account Freezing Injunction before a Bulgarian court

Увод

Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на процедура за **европейска заповед за запор на банкови сметки** с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела² урежда еднна автономна процедура за издаване и изпълнение на европейска заповед за запор на банкови

² Официален вестник на Европейския съюз, L 189, 27.06.2014 г., с. 59. Формулярите са приети с Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/1823 на Комисията от 10 октомври 2016 г. за установяване на формулярите, посочени в Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на процедура за европейска заповед за запор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела – Официален вестник на Европейския съюз, L 283, 19.10.2016 г.).

сметки (ЕЗЗБС). При приемането му общностният законодател отчита необходимостта от въвеждането на пряко приложим правен инструмент за целите на ефикасно и бързо запориране на банкови сметки поради значителната разлика при условията и ефективността на изпълнение на националните процедури за налагане на обезпечителни мерки и тяхната промавост в случаите с трансгранични последици (съображение 5 от Регламентта). Прилагането на Регламентта в съчетание с разпоредбите на глава петдесет и шеста „а“ на Гражданския процесуален кодекс (ГПК) представлява предизвикателство пред процесуалната теория и съдебната практика.

Настоящата статия има за цел да постави за дискусия и коментар проблемите, които възникват пред актуалната практика на българските съдилища по прилагане на създадената с Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г.³ автономна и еднна европейска процедура за издаване на европейска заповед за запор на банкови сметки, както и нормите на глава петдесет и шеста „а“ на ГПК – чл. 618а до чл. 618g от него. Актуалността на анализираниите проблеми се обуславя от необходимостта да бъде обезпечено правилното прилагане на общностната процедура по издаване на ЕЗЗБС, която подлежи на изпълнение на територията на групи гържави – членки на Европейския съюз, **без специална процедура по признаване и без издаване на декларация за изпълняемост** (член 22 от Регламент (ЕС) № 655/2014).

Правната основа на общностния акт, предмет на разглеждане, се съдържа в чл. 67 и чл. 81 от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС), според които Съюзът развива съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, като улеснява достъпа до правосъдие чрез принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните актове по граждански дела. Както се подчертава в актовете от правото на Европейския съюз, принципът на взаимното признаване на съдебни решения **е важна крачка в изграждането на истинско европейско пространство на правосъдие**. В Предложението на Европейската комисия за приемане на Рег-

³ По-нататък Регламент (ЕС) № 655/2014.

ламентата⁴ са определени **общите цели на акта**: да бъде улеснено събирането на трансгранични вземания на гражданите и предприятията, по-специално малките и средните предприятия, да бъде подобрена ефективността на принудителното изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела, постановени по трансгранични спорове, като се постигне намаляване на рисковете, свързани с трансграничната търговия, увеличаване доверието на търговците и подобряване поверието на длъжниците при разплащане по трансгранични спорове.

Важен фактор за осъществяване на тези цели са националната правосъдна система и съдебна практика по прилагането на общностния акт. Въздействието им върху икономиката е значим двигател за нейното насърчаване и развитие. Ефективната и надлежна правораздавателна система предоставя на частноправните субекти стимули за развитие и инвестиции както на национално, така и на трансгранично ниво. От съществено значение за осигуряване на ефективността е **предвидимостта** на съдебната практика по прилагане разпоредбите на общностното право и допълващите ги норми на ГПК, за да бъде осигурена **навременност на защитно-санкционните способи**, уредени в тях. Съществена предпоставка за предвидимост на съдебната практика са **ясните законодателни разрешения**, изразени чрез нормите на ГПК. Задача на това изследване е да анализира достъпната национална съдебна практика по издаване на европейска заповед за заповор на банкови сметки и да оформи предложения за уеднаквяването ѝ.

I. Обща характеристика на процедурата по издаване на европейска заповед за заповор на банкови сметки

1. Регламент (ЕС) № 655/2014 създава **единна общностна процедура** за издаване и изпълнение на европейска заповед за заповор на банкови сметки при трансгранични дела. Той е пос-

⁴ COM (2011), 445.

легният по време от общностните актове от т.нар. „второ поколение“, които уреждат **специфични факултативни автономни общностни процедури** с унифицирани процесуални норми за гържавите членки, по реда на които се постановяват или удостоверяват актове от съг на гържава членка по произход, изпълняеми на територията на гържава членка по изпълнение без нарочно производство по допускане.⁵ Обединяваща цел в общностната им уредба е да бъде ускорено производството по трансгранични спорове в предметния им обхват, като се осигури възможност за свободно движение и изпълнение на национални съдебни решения, спогобви и публични документи в рамките на европейското съдебно пространство без междинно производство по признаване и допускане на изпълнение. Регламентът е важна крачка към бъдещо координиране и сближаване на изпълнителните производства по граждански и търговски дела на гържавите членки.

1.1 До приемането на Регламента възможността за снабдяване на обезпечителна заповед в едностранно производство без уведомяване на длъжника, позната при националното обезпечително производство (чл. 395, ал.1 ГПК) по дела с международен елемент, не е допустима съгласно практиката на Съда на ЕС⁶. Регламент (ЕС) № 655/2014 урежда производството като процедура *ex parte* (член 11 от общостния акт), при което длъжникът (ответник) не участва до приключване на стадия по издаване и връчване на заповедта за запор. В литературата като важна цел на Регламента се изтъква именно това *трансгранично прилагане на ефекта на изненадата* спрямо ответника, която спомага за ефективна защита правата на ищеца в националните обезпечителни производства⁷. По силата на Рег-

⁵ Сред тях са: Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание за безспорни вземания – Официален вестник на ЕС, L 143, 30.04.2004 г., с.15; Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане – Официален вестник на ЕС, L 399, 30.12.2006 г., с.1; Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес – Официален вестник на ЕС, L 199, 31.07.2007 г., с.1.

⁶ Решение от 21 май 1980 г. *Denlauler v. Frères*, C-125/79.

⁷ Schlosser, P. F., B. Hess (2015), *EU-Zivilprozessrecht, 4. erweiterte Auflage*, München, C. H. Beck, 2015, 431.

ламентата кредиторът разполага с право да се снабди с ЕЗЗБС по трансгранично дело пред компетентния съд по съществуването на спора. Макар и да не узнава за издаването ѝ на длъжника отговорник, са предоставени особени процесуални средства за защита след връчването ѝ в държавата по произход (членове 33 и 35 от Регламентата) и по изпълнение (чл. 34 от него). Регламент (ЕС) № 655/2014 цели създаване на ефективна европейска процедура за заповед на банкови сметки, но при гарантиране правото на защита на длъжника и постигане на подходящ баланс между интереса на кредитора да се снабди със заповед и интереса на длъжника да предотврати злоупотреба с нея (съображение 14 от Регламентата). Издадената ЕЗЗБС има за цел да обезпечи бъдещо принудително изпълнение, като попречи на длъжника да го застраши чрез разпореждане със средства, държани от него или от негово име в банкова сметка на държава членка (чл. 1, параграф 1 от акта). Запорът, който се постига чрез издаване на заповедта, **е с обезпечителен за принудителното изпълнение характер**. Затова заповедта следва да бъде издавана само при наличие на **обезпечителен интерес** – ако съществува опасност без нея *последващото изпълнение на вземане срещу длъжника да бъде възпрепятствано или значително затруднено* (съображение 7 от акта).

2.2 Характерна черта на общностната процедура е, че тя служи като **допълнително и факултативно средство** на кредитора за улесняване трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела, които **е свободен да избере националните обезпечителни мерки** (чл. 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 655/2014). Според общностния законодател европейската заповед за заповед може да бъде **прилагана кумулативно заедно с национална обезпечителна мярка от същото естество** (например заповед на банкова сметка като обезпечителна мярка на бъдещ или прегявен иск съгласно чл. 389 и сл. ГПК). На съотношението между ЕЗЗБС и националните обезпечителни мерки е посветена разпоредбата на член 16 от Регламентата. Кредиторът е длъжен да декларира наличието на национално производство за издаване на заповед за заповед, както и развитието му, пред сезирания с молбата за издаване на ЕЗЗБС съд, но получаването на национална заповед за заповед не е процесуална пречка за издаване на европейска по аргумент от чл. 16, параграф 4 от Регламентата. Теорията на

международното частно право също аргументира възможността за **кумулиране на обезпечителната защита по автономната общностна процедура с националната**⁸. Националната съдебна практика обаче тълкува това условие **твърде ограничително**, като поддържа, че за издаване на европейска заповед за запор кредиторът следва да обоснове в молбата си говори за липса на имуществено на длъжника в България⁹ или да докаже пред сезирания съд, че не е получил съразмерно на вземането си обезпечение чрез национална обезпечителна заповед за запор¹⁰. Тази практика следва да бъде преценена като неправилна, предвид изрично приетото в съображение 6 от Регламент (ЕС) № 655/2014, която определя общностната процедура като *допълнително и факултативно средство за кредитора*, което не ограничава правото му на достъп до националното обезпечително производство. Регламентът предоставя право на сезирания съд единствено след като бъде уведомен, да прецени с оглед на всички обстоятелства по делото дали искането за издаване на ЕЗЗБС продължава да бъде основателно (чл. 16, параграф 4), но не и да поставя допълнителни изисквания към издаването ѝ, каквито общностният акт не съдържа. Както изрично е посочено в съображение 47 от Регламент (ЕС) № 655/2014, той въвежда *процедура на Съюза за обезпечителна мярка*. Европейската заповед за запор се издава въз основа на общностния акт и тя е пряко приложим инструмент за съдилищата на държавите членки, като разпоредбите на глава петдесет и шеста „а“ от ГПК **единствено подпомагат** прякото прилагане в България на нормите на Регламента.

2. Предназначението на изследваната процедура е да предостави на кредитора **европейски обезпечителен титул** – заповед за запор. Това трябва да предотврати разпореждането със средства от банковата сметка, държана от или от името

⁸ Мусева, Б. (2015) Нов вид обезпечение европейски запор на банкови сметки. – *Юридически свят*, 2 (2015), с. 30.

⁹ Определение № 3554 от 16.11.2018 г. по ч. гр. г. № 5251/2018 г. на САС.

¹⁰ Вж. Определение № 3993 от 06.12.2017 г. по ч. гр. г. № 6207/2017 г. на САС, в което се поддържа, че при наложен запор на банкови сметки с национална обезпечителна заповед, докато не се върнат съобщения от всички банки, не е налице спешна необходимост за допускане на обезпечение чрез ЕЗЗБС.

на длъжника, при съществуваща опасност за затрудняване на принудителното изпълнение на признатото вземане. За постигането на тази цел Регламентът въвежда **унифициран механизъм за издаване и изпълнение на европейски инструмент за обезпечителна мярка**, както и възможност за кредитора преди издаването ѝ да получи информацията относно банкова сметка чрез сезирания съд (чл. 14 от Регламента). В съответствие с чл. 22 издадената в гържава членка по произход европейска заповед за заповор подлежи на пряко признаване и изпълнение в другите гържави членки. Съгласно чл. 288, параграф 1 ДФЕС, Регламент № 655/2014 е **пряко приложим в гържавите членки и задължителен в своята цялост**, включително за стандартните формуляри към него, представящи Приложения I до IX към Регламент за изпълнение № 2016/1823. Целта им е да улеснят прилагането на общностната процедура за европейска заповед за заповор и да позволят автоматичното попълване и обработка на данни, включително по електронен път (съображения 40 и 41 от Регламента). В литературата се поддържа становище, което придава на указанията за попълване на стандартните образци, съдържащи се във всеки един от тях, еднакво с другите съставни части на общностния акт правно действие¹¹.

II. Приложно поле и обхват на процедурата по издаване на европейска заповед за заповор на банкови сметки

1. Действие по време

В съответствие с изричната разпоредба на член 54 от Регламент (ЕС) № 655/2014, той е в сила от 17 юли 2014 г., но се прилага от **18 януари 2017 г.** с изключение на разпоредбата относно предоставяната информация от гържавите членки (чл. 50), която се прилага от 18.07.2016 г. Меродавен за определяне действието на общностния акт по време е **моментът на сезиране** на компетентния съд с молба за издаване на за-

¹¹ Schlosser, P. F., B. Hess (2015), 432.

побег за запор, уредена в чл. 8 от Регламента, а не датата на издаването ѝ.

2. Териториален обхват

Регламент № 655/2014 се прилага от съдилищата на територията на държавите членки с **изключение на Обединеното кралство и Дания**, които не са участвали в приемането му и не са обвързани от него (съображение 50 и 51 от Регламента). **Ирландия** е изразила желание да участва в приемането и прилагането му и е включена в териториалния му обхват (съображение 49 от него). ЕЗЗБС може да бъде издадена и изпълнена във всяка държава членка, обвързана от действието на общия акт.

3. Материален обхват

Унифицираните процедурни правила на Регламента се прилагат единствено към **парични искове по трансгранични граждански и търговски дела** независимо от естеството на съда или правораздавателния орган, без възможност за прилагане по аналогия спрямо чисто вътрешни отношения. Когато паричното вземане попада в обхвата на общия акт, а кредиторът не е използвал специалния формуляр, предвиден в чл. 8 от него за издаване на заповедта, според практиката на българските съдилища това е основание за отказ¹². Това становище не може да бъде подкрепено. На основание чл. 101 ГПК, както и в съответствие със **служебното начало в обезпечителния процес**, което намира проявление и в задължението на съда да **проверява служебно извършваните от страните процесуални действия относно тяхната редовност и допустимост** (чл. 7, ал.1 ГПК), следва да се приеме, че съдът дължи указания към кредитора за поправяне на нередовностите на молбата, преди се произнесе по нея. В съвременната съдебна практика по национално обезпечително производство преобладава виждането, според което **формалните недостатъци** на молбата за допускане на обезпечение на бъдещ иск **подлежат на поправяне чрез указания от сезирания съд** при прилагане на нормата на чл. 101 ГПК, като част от общите правила на ГПК, макар в обезпечителния

¹² Определение № 1572 от 05.12.2017 г. по в. ч. гр. г. № 2334/2017 г. на САС; Определение № 185744 от 02.08.2017 г. по гр. г. № 52926/2017 г. на СРС, 65 състав.

процес да липсва изрично правило за тези негови правомощия¹³. Няма основание възприетото разрешение за национално обезпечително производство да не бъде прилагано и за производството по издаване на ЕЗЗБС, като се отправят указания към кредитора за използване на надлежния формуляр за сезиране на съда с искане за издаването ѝ.

Задължителна предпоставка за прилагане на единната процедура е гражданското или търговското делото да има **трансграничен характер**. Разпоредбата на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 655/2014 съдържа **автономно определяне на понятието „трансгранично дело“**, паричното вземане¹⁴, по което попада в материалния обхват на общностния акт. Производството за издаване на европейска заповед за плащане се прилага към граждански и търговски трансгранични спорове, при **които банковата сметка, обект на запора, се гържи в гържава членка, която е различна от: 1) гържавата членка на съда по произход** (сезиран с молбата за издаване на ЕЗЗБС); **или 2) гържавата членка по местоживее-не на кредитора**. Това ограничение в обхвата на общностния акт го **трансгранични дела** съответства на приложното поле на другите инструменти в областта на съдебното сътрудничество по граждански и търговски спорове. Понятието за трансгранично дело обаче се различава от възприетите в други регламенти от „второ поколение“, сред които са Регламент (ЕО) № 1896/2006 (чл. 3) и Регламент (ЕО) № 861/2007 (чл. 3). Критерият за определяне на трансграничния характер на гражданското или търговското дело при тях е **местоживее-нето или обичайното местопребиваване** поне на една от страните по делото, което следва да е в гържава членка, различна от гържавата – членка на сезирания съд. В литературата понятието за трансгранично дело по чл. 3 от Регламент (ЕС) № 655/2014 се възприема като по-широко по обхват от предходните общностни актове¹⁵. Други автори критикуват

¹³ Определение № 1541 от 11.05.2017 г. по ч. гр. г. № 2247/2017 г. и Определение № 1310 от 18.04.2017 г. по ч. гр. г. № 1796/2017 г., и двете на САС

¹⁴ Вж. немската версия на Регламента, която в член 4, точка 5 използва *Geldforderung*, непрецизно преведен в българската версия като „иск“. За неточностите в превода на българската версия вж. погребно Мусева, Б. (2015), 31.

¹⁵ Schlosser, P. F., B. Hess (2015), 432.

отпагането на обичайното местопребиваване като алтернативен източник на международен елемент от значение за общностния акт¹⁶. Практически най-важната хипотеза на прилагане е свързана с разликата между гържавата на сезирания съд и тази, където се гържи банковата сметка или сметки за запориране със заповедта. Меродавен за преценка на трансграничния характер на делото е моментът на сезиране на съда по произход с молба за издаване на европейска заповед за запор (чл. 3, параграф 2 от Регламента). Приложими за определяне на местоживеенето са членове 62 и 63 от Регламент (ЕС) № 1215/2012. По тези причини според установените в чл. 3 от Регламент № 655/2014 критерии относно трансграничния характер на спора, **когато банковата сметка, обект на запор, е в гържава членка на съда по произход и кредитният е с местоживеене в същата гържава членка, общностната процедура не се прилага** (съображение 10 от Регламента). В тази хипотеза молителят разполага с предвидените в националното законодателство правни средства за налагане на обезпечителни мерки.

4. Предметен обхват

Производството за издаване на европейска заповед за запор разкрива характеристиките на **самостоятелно, факултативно, писмено съдебно производство, със строго формален характер**. То се развива чрез използване на типови формуляри – образци, от страните и съда с цел улесняване на неговото прилагане и автоматична обработка на данните, съдържащи се в тях. Ползата от установената с Регламент (ЕС) № 655/2014 общностна процедура се състои в **съчетанието между улесняване на ефикасното и бързо запориране на банкови сметки и постигането на подходящ баланс между интереса на кредитора да получи заповед и интереса на длъжника да предотврати злоупотреба с обезпечителния инструмент** (съображение 14 от Регламента). Процедурата е с **несъстезателен характер** до стadia на връчване на длъжника на издадената европейска заповед за запор (чл. 11 от общностния акт).

Предметният обхват на Регламента е очертан в чл. 2 от него. От обхвата на общностната процедура **са изключени**

¹⁶ Мусева, Б. (2015), 32.

две категории дела: 1) дела, които не са граждански и търговски, като данъчни, митнически или административни, искове за отговорност срещу държавата за действия или бездействия при упражняване на държавна власт; 2) изрично посочени в чл. 2, параграф 2 от Регламента искове по граждански и търговски дела, като: искове срещу длъжник с открито производство по несъстоятелност; имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения или такива, които съгласно приложимото право имат сходни на произтичащи от брак последици; задължения за издръжка, произтичащи в случай на смърт, завещания и наследяване, за които се прилагат другите общностни актове, както и социална сигурност. Традиционно от предметния обхват на Регламент (ЕС) № 655/2014 са изрично изключени исковете за парични вземания **по арбитражни дела**, дори в случаите на постановено и влязло в сила арбитражно решение. Българските съдилища съобразяват в практиката си това ограничение в обхвата на общностния акт, като последователно отказват издаването на ЕЗЗБС въз основа на актове на арбитражни съдилища, включително след издаването на изпълнителен лист от националния съд¹⁷.

От допустимите обекти на общностната процедура са изключени три категории банкови сметки: 1) спрямо които според правото на държавата членка по произход не се допуска налагането на заповед, например у нас банкова сметка, по която постъпват несеквестрируеми доходи по чл. 446 ГПК, както и социални помощи и обезщетения, постъпили не по-рано от един месец преди налагане на заповедта съгласно чл. 446а, ал. 1 ГПК; 2) които се държат във връзка с функционирането на някоя от системите, определени в чл. 2, буква а) от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁸; и 3) банкови сметки, държани от и в централни банки, когато те действат като органи на паричната политика (чл. 2, параграфи 3 и 4 от Регламента).

¹⁷ Определение № 3554 от 16.11.2018 г. по ч. гр. г. № 5251/2018 г. и Определение № 1838 от 05.06.2017г. по в. ч. гр. г. № 2746/2017г., двете на САС.

¹⁸ Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа – Официален вестник на ЕС, L 166/45, 06.03.1998 г.

5. Внимателният анализ на общностната процедура за издаване на заповед за запор показва, че в нея са залегнали **принципи на обезпечително производство, сходни с националните:**

5.1 Обща предпоставка за издаване на обезпечителния инструмент по трансгранични граждански и търговски дела, уреден в Регламент (ЕС) № 655/2014, е наличие и доказване от кредитора на **спешна обезпечителна необходимост**. Според чл. 7, параграф 1 от Регламента той е налице, когато **съществува реална опасност без такава мярка последващото принудително изпълнение на вземането на кредитора срещу ищеца да бъде осуетено или значително затруднено**. Съображение 14 съдържа примери, при които реалната опасност би била налице. В допълнение, ако молбата за издаване на ЕЗЗБС се подава, преди кредиторът да се е снабдил с изпълняемо съдебно решение/съдебна спогодба или автентичен акт, съгът трябва да се убеди, че искът му е **вероятно основателен по същество**. Условието да е налице **интерес от обезпечение на иска**, за да бъде допуснато по националното право, е законово уредено в чл. 391, ал.1 ГПК. Обезпечителна защита ще бъде предоставена, ако без нея **за ищеца ще бъде невъзможно или ще се затрудни осъществяването на правата по решението. Обезпечителната нужда** и задължението на съда да я провери, преди да се произнесе по отправеното искане, са израз на необходимостта от постигане на справедлив баланс между обезпечителния интерес на ищеца, от една страна, и ограничението на правната сфера на ответника чрез обезпечителната мярка, от друга. Допускането на обезпечение може да причини вреди на последния и ако не съществува опасност от невъзможност или затрудняване при осъществяване правата на ищеца по решението, обезпечителната защита е неоправдана. Според националната съдебна практика обезпечителната нужда обуславя наличието и на друга процесуална предпоставка за допускане на обезпечението – подходяща обезпечителна мярка, съответна на обезпечителната нужда¹⁹. Вероятната основателност на иска като условие за допускане на обезпечение по националното ни право

¹⁹ Определение № 165 от 03.04.2017 г. по ч. гр. г. № 479/2017 г., I т. о. на ВКС; Определение № 516 от 30.07.2013 г. по ч. гр. г. № 3999/2013 г., IV т. о. на ВКС.

се извлича от съдържанието на чл. 391, ал.1 ГПК. В съдебната практика вероятната основателност на иска се определя като **императивна предпоставка за допускане на обезпечение** по националното право. Ако съдът стигне до извода, че **иските са вероятно неоснователни, обезпечение не се допуска дори срещу гаранция**²⁰. Възможността да бъде допуснато условно обезпечение при представяне на гаранция **не изключва задължението на съда да се убеди във вероятната основателност на иска** като задължителна предпоставка за предварителното ограничаване правната сфера на отговорника чрез допуснатата обезпечителна мярка²¹.

5.2 За да отговори на целта за постигане на справедлив баланс между интереса на кредитора и да предотврати възможността заповедта за заповор да послужи за злоупотреба, общностният законодател урежда **специално правило за учредяване на гаранция**, която има за цел да обезщети длъжника за вредите, които могат да му бъдат причинени от ЕЗЗБС (съображение 18 и чл. 12 от Регламента). Издаването на ЕЗЗБС в полза на кредитор, който все още не разполага със съдебно решение/съдебна спогодба или автентичен акт, **като правило е обусловено от представянето на гаранция**. При наличие на изпълняемо съдебно решение, спогодба или автентичен акт прилагането на гаранцията като условие за издаване на ЕЗЗБС е предоставено на **преценката на сезирания съд** (чл. 12, параграф 2 от акта). В националното законодателство гаранцията е критерий за формиране на извода на съда относно вероятната основателност на иска в обезпечителното производство, в съответствие с чл. 391, ал. 1, т. 2 ГПК и може да бъде прилагана като условие за допускане на обезпечение на всички видове искове в обхвата на обезпечителния процес – предявени или бъдещи²². Обща за всички хипотези на допускане на обезпечение при условията на гаранция според ГПК е **нейната функция** – да служи като обезщетение за евентуалните вреди, които могат да настъпят в правната сфера на отговорника, ако обезпеченият иск бъде отхвърлен, производството прекратено и обезпечението се окаже неоправдано обезпе-

²⁰ Определение № 846 от 18.04.2012 г. по ч. гр. г. № 1413/2012 г. на САС.

²¹ Определение № 2244 от 10.07.2017 г. по ч. гр. г. № 3398/2017 г. на САС.

²² Подробно за гаранцията като условие за допускане обезпечение на иска вж. Спасова, С. (2014) *Обезпечение на иска*. София, Сиби, 2014, 124 – 133.

чение (чл. 403, ал. 2 ГПК)²³. Затова определянето на нейния размер е в правомощията на сезирания съд и се извършва въз основа на законово уреден критерий – **размера на преките и непосредствени вреди**, които ответникът би претърпял, ако обезпечението е неоснователно (чл. 391, ал. 3 ГПК).

Аналогична е функцията на гаранцията при издаване на ЕЗЗБС, в съответствие със съображение 18 от общностния акт – да осигури **обезщетение на длъжника на по-късен етап за всяка вреда, която може да е претърпял** от наложената обезпечителна мярка. Еднакво е и **правното значение** на предоставянето на гаранцията по Регламент (ЕС) № 655/ 2014 и по националното ни право – тя е **предпоставка за издаване на заповедта**, като съгът е длъжен да информира кредитора за определената гаранция и начина, по който да бъде учредена.

5.3 Общ белег в производствата по издаване на европейския обезпечителен инструмент и националния обезпечителен процес е развитието им до фазата на издаване на заповедта като несъстезателно едностранно производство за целите на изнемага за ответника и постигане на ефективна обезпечителна защита. Производството по издаване на ЕЗЗБС по Регламент (ЕС) № 655/2014 се развива *ex parte*, без участие на длъжника ответник, до приключване на стадия по издаване и връчване на заповедта, включително и при обжалване на отказа по издаване (чл. 21, параграф 3 от Регламента). Подобни са правилата в националния обезпечителен процес, в който ответникът не се уведомява в първата фаза от развитието му, включително в хипотезата на определение, с което е отказано обезпечението (чл. 396, ал. 2, предл. 2-ро ГПК). Издадената ЕЗЗБС, молбата и всички доказателства, приложени към нея, се връчват на длъжника след налагане на запора (чл. 28, параграф 5 от Регламента). Аналогичен е моментът, в който ответникът в националното производство узнава за допуснатото обезпечение на иска – с връчване на съобщение за наложената обезпечителна мярка с (чл. 396, ал.1 ГПК).

²³ Вж. т. 5 на Тълкувателно решение № 6/2013 от 14.03.2014 г. по тълк. г. № 6/2013 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на ВКС.

5.4 Сходен е начинът, по който е уредена отговорността на кредитора за незаконно обезпечение. В съответствие с чл. 13, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 655/2014, кредиторът носи отговорност за обезщетяване на **всякакви вреди, причинени на длъжника** по вина на кредитора, като доказателствената тежест е върху длъжника. За да бъде облекчен процесът на доказване, параграф втори изброява конкретни хипотези на основания за отговорност, които съдържат **оборими презумпции за наличие на вина у кредитора**. В съответствие със съображение 19 от Регламента предвиденото правило представлява **само минималният стандарт за отговорност на кредитора**, като държавите членки, имат възможността да запазят или включат в националната система други основания за отговорност, както и други правила относно доказателствената тежест. *De lege lata* в националното право съществуват **две други хипотези** на отговорност на ищеца за незаконно обезпечение, уредени в чл. 403, ал.1 ГПК: 1) ако искът бъде отхвърлен; или 2) ако производството бъде прекратено. Другата разлика, която се констатира при анализ на предпоставките за отговорност, е в условието за вина на кредитора. В процесуалната теория²⁴ и в трайната съдебна практика²⁵ преобладава становището, според което отговорността на ищеца за незаконно обезпечение, която се осъществява в хипотезите на чл. 403 ГПК, е **безвиновна, обезпечителна, но специфична деликтна отговорност**.

III. Издаване на европейска заповед за запор на банкова сметка от български съдилища

Европейската заповед за запор на банкова сметка се издава от международен компетентен съд в съответствие с пряко приложимите процесуални правила, които съдържа Регламент (ЕС) № 655/2014. Прилагане на националното право на държа-

²⁴ Вж. погребно Спасова, С. (2014), с. 324.

²⁵ Решение № 156/18.12.2017 г. по м. г. № 449/2017 г. на ВКС, II м. о; Решение № 101/05.08.2013 г. по м. г. № 1029/2012 г. на ВКС, I м. о.

вата, в която се осъществява автономната процедура, е допустимо само за неурегените в общностния акт процесуални въпроси (чл. 46, параграф 1). Предвидените в глава петдесет и шеста „а“ от ГПК имат предназначение да улеснят и подпомогнат прякото прилагане на Регламентта. Анализът на общностната процедура за издаване на заповед за запор и откритиите в изложението по-горе сходства между нея и основните положения в националния обезпечителен процес мотивират българските съдилища да поддържат в практиката си по прилагане на общностния акт, че уважаването на молбата за издаване на ЕЗЗБС изисква установяване на предпоставките за допускане на обезпечението му, както са предвидени в националното право, кумулативно с общата предпоставка за доказване на **спешна необходимост** по смисъла на Регламентта²⁶.

1. Международна компетентност

Пряко приложими за определяне на **международната компетентност на сезирания съд** по издаване на европейска заповед за запор са правилата на чл. 6 от Регламент (ЕС) № 655/2014. При молба на кредитор, който не е получил съдебно решение, спогодба или автентичен документ, с разпоредбата на чл. 6, параграф 1 от общностния акт са определени като компетентни да издават заповедта за запор **съдилищата на държавата членка, които разполагат с компетентност да разгледат спора по същество**. Компетентността им се определя в съответствие с правилата на Регламент № (ЕС) 1215/2012. Съображение 13 от общностния акт съдържа определяне на понятието **производство по същество**. За целите на Регламентта то обхваща производства с предназначение създаване на изпълнително основание за вземането, включително бързи производства във връзка със заповеди за плащане. В обхвата му попадат националните производства за издаване на заповеди за изпълнение от двата вида – обща по чл. 410 ГПК и специална – заповед за незабавно изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК. Едно от първите преюдициални запитвания за тълкуване на Регламентта е отправено от Софийски районен съд и цели да изясни дали невлязлата в сила заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410

²⁶ Определение № 38 от 09.01.2018 г. по в. ч. гр. г. № 13/2018 г. на ОС – гр. Бургас.

ГПК представлява автентичен акт по смисъла на чл. 4, т. 10 от него²⁷, като предстои да проследим отговорите на поставените въпроси от Съда на ЕС.

С разпоредбата на чл. 6, параграф 2 от Регламента изрично са определени като международно компетентни да се произнесат по молбата за издаване на европейска заповед за заповед по парични иски, произтичащи от договори с потребител, извън своя предмет на дейност или професия, **съдилищата на държавата членка по местожиенето на длъжника потребител**. Тя се прилага както при обезпечение на бъдещи, така и на предявени иски. Специалната защита в полза на потребители длъжници, е предоставена единствено при условие, че те са с местожиене в държава – членка на ЕС. При молба на кредитор, който разполага със съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен документ, компетентни са съдилищата на държавата членка, които са ги постановили, одобрили или изрично определени като компетентни (чл. 6, параграф 3 от общностния акт).

Националната съдебна практика съобразява изрично предвидените в Регламента правила за определяне на международната компетентност, като съдилищата извършват **длъжната служебна проверка** веднага след сезиране с молба за издаване на ЕЗЗБС²⁸. Дори да прецени, че е спазена, съгът длъжи произнасяне по искането за издаване на заповедта след отстраняване нередовностите в исковата молба, предявена пред него²⁹. Наблюдават се известни различия в съдебните актове по въпроса за правомощията на сезирания съд след установяване на липса на международна компетентност. В част от актовете при тази хипотеза молбата се оставя **без разглеждане** и се прекратява производството³⁰, в други се поддържа,

²⁷ Преюдициално запитване, отправено от СРС на 30 август 2018 г. – К.Н.К./В.А.С., Е.Е.К., дело С-555/18.

²⁸ Определение № 2189 от 14.12.2017 г. по гр. г. № 1841/2017 г. на ОС – Бургас; Определение № 187 от 21.06.2018 г. по ч. т. г. № 76/2018 г. на ОС – Шумен.

²⁹ Определение № 1709 от 10.09.2018 г. по в. ч. гр. г. № 1289/2018 г. на ОС – Бургас.

³⁰ Определение № 109173 от 07.09.2017 г. по гр. г. № 61813/2017 г. на СРС, 124 състав.

че това е основание **за отказ** за издаване на заповедта³¹. По аргумент от чл. 33, параграф 1, б. „а“ от Регламента, второто становище следва да бъде подкрепено. Неспазването на международна компетентност означава липса на предпоставка за издаване на заповедта, което има за правна последица произнасяне по същество на молбата и оставянето ѝ без уважение³².

2. Рогова и местна подсъдност

С улесняващата прилагането на Регламента норма на чл. 618а ГПК е определен рогово и местно компетентният български съд да издаде европейска заповед за запор. Разпоредбата е съобразена с широкия времеви обхват, в който общностната процедура е достъпна за кредитора според Регламента – преди образуване на производство за разглеждане на спора по същество, на всеки етап от неговото развитие, както и след като кредиторът е получил съдебно решение, съдебна спогодба или автентичен документ (съображение 11 от акта).

2.1 Молбата за издаване на заповед за запор на **бъдещ иск** е подсъдна на първоинстанционния съд по същество на спора (чл. 618а, ал. 1 ГПК). Правилото е съобразено с компетентността, установена в чл. 6, параграф 1 от Регламента, и като **специална норма** дерогира прилагането на общото правило от националното обезпечително производство за местно компетентния съд при обезпечение на бъдещ иск (чл. 390, ал.1 ГПК)³³.

2.2 При обезпечение на **предявен иск** компетентен е съдът, пред който производството е висящо с **едно изключение** – ако молбата се подава при образувано и висящо касационно производство, по нея се произнася въззивният съд (чл. 618а, ал. 3 ГПК).

2.3 При искане за издаване на европейска заповед за запор **след постановено съдебно решение** или съдебна спогодба компетентността е на първоинстанционния съд (чл. 618а, ал. 4 ГПК).

Като проблематичен в съдебната практика се очертава въпросът за определяне на компетентния съд в хипотезата,

³¹ Определение № 187 от 21.06.2018 г. по ч. т. г. № 76/2018 г. на ОС – Шумен.

³² Вж. погребен извод и при Мусева, Б. (2015), с. 35.

³³ Определение от 24.04.2018 г. по ч. гр. г. № 5299/2018 г. на СГС.

когато издаването на ЕЗЗБС се иска в рамките на висящо национално заповедно производство. Необходимо ли е по подадената молба да се образува самостоятелно производство, или тя следва да се отнесе към подсъдността на съда, издал заповедта за изпълнение? Първата част от тези проблеми е представена на вниманието на Съда на ЕС в рамките на отправеното от Софийски районен съд преюдициално запитване. Актуалната практика поддържа, че компетентен да се произнесе по молба за издаване на заповед за заповед, отправена след образуване или в рамките на заповедно производство, е съдът, пред който производството е висящо или този, издал заповедта за изпълнение³⁴. Тя следва да бъде подкрепена като съответстваща на съдържанието на чл. 6, параграф 1 от Регламента и чл. 618а, ал. 3 ГПК. Несъстезателният характер на процедурата по издаване на европейската заповед за заповед налага **засилени служебни правомощия на сезирания съд**. За спазване на ролята и местната подсъдност той **следи служебно**.³⁵ По въпроса дали след констатиране неспазването правилата за подсъдност съдът е длъжен да препрати молбата за обезпечение, в съдебната практика по националното обезпечително производство има различия. Според **първото виждане правилото на чл. 118, ал. 2 ГПК не намира аналогично приложение в обезпечителното производство**, тъй като нормата се намира в част втора на ГПК, посветена на **Общ исков процес**, а правилата за обезпечителния процес не съдържат разпоредба, уреждаща изрично задължението за препращане при неподсъдност³⁶. Според **второто преобладаващо в съдебната практика становище служебното начало задължава сезирания съд** да предприеме необходимите действия по движение на производството, **включително да препрати делото по молбата за обезпечение за разг-**

³⁴ Определение № 324708 от 29.01.2018 г. по гр. г. № 90065/2017 г. на СРС, 74 състав; Определение № 359943 от 13.03.2018 г. по ч. гр. г. № 36417/2013 г. на СРС, 70 състав; Определение № 423475 от 06.06.2018 г. по гр. г. № 23343/2018 г. на СРС, 163 състав.

³⁵ Определение № 3510 от 28.06.2017 г. по гр. г. № 147/2017 г. на ОС – Благоевград.

³⁶ Определение № 1401 от 21.09.2010 г. по ч. гр. г. № 1252/2010 г. и Определение № 537 от 23.03.2010 г. по ч. гр. г. № 478/2010 г., гвемте на САС.

лежгане на компетентния съд³⁷. Второто от поддържащите в съдебната практика становища следва да бъде подкрепено като съответстващо на засиленото проявление на **служебното начало** в обезпечителния процес³⁸. По тези аргументи трябва да се прецени като правилно поддържаното в съдебната практика по прилагане на Регламента становище, според което при установяване в резултат на служебната проверка, че не е рогово и местно компетентен, сезираният с молбата за издаване на ЕЗЗБС съд е длъжен да приложи нормата на чл. 118, ал. 2 ГПК за служебно препращане на делото за разглеждане от компетентния съд³⁹.

3. Предпоставки и образуване на производството

Условията за издаване на европейска заповед за запор, уредени в пряко приложимата норма на чл. 7 от Регламента, могат да бъдат систематизирани **в две групи – общи и особени. Обща предпоставка** за издаване на обезпечителния инструмент е наличие и доказване от кредитора на **спешна обезпечителна нужда**. Понятието е **автономно определено** в чл. 7, параграф 1 от общностния акт като съществуване на реална опасност от затрудняване или значително осуетяване на последващото изпълнение на бъдещото решение без наличие на обезпечителната мярка, като доказателствата за това се представят от кредитора и подлежат на преценка от сезирания съд. В съображение 14 са изброени **примерни хипотези**, при които съдът има право на извод за липса на обезпечителен интерес – самото неплащане или оспорване на вземането, както и наличието на множество кредитори на длъжника, не се считат за достатъчно доказателство, обуславящо издаването на заповедта за запор. Общото условие се прилага **при бъдещ или предявен иск независимо от стадия на развитието на производството**, както и в случаите на **влязло в сила решение, одобрена съдебна спогодба или автентични-**

³⁷ Определение № 848 от 10.03.2017 г. по ч. гр. г. № 1137/2017 г. и Определение № 1912 от 06.12.2010 г. по ч. гр. г. № 1728/2010 г., двете на САС; Определение № 423 от 15.03.2012 г. по ч. гр. г. № 322/2012 г. на Апелативен съд – Пловдив.

³⁸ Подробно вж. Стамболиев, О. (2008) Принципи на гражданския процес. – *Правна мисъл*, 1 (2008), 101 – 103.

³⁹ Определение № 3510 от 28.06.2017 г. по гр. г. № 147/2017 г. на ОС – Благоевград.

чен документ, материализиращ паричното вземане. Анализът на националната съдебна практика при прилагане на Регламентта обуславя извод, че отказите за издаване на европейския обезпечителен инструмент се дължат именно на **преценка на съда за липса на общата предпоставка – обезпечителна спешна нужда**, установена в чл. 7, параграф 1 от него⁴⁰. В част от актовете на българските съдилища има твърде **ограничително тълкуване на условието за издаване на европейската заповед за запор** (вж. I.1.2 по-горе), което се налага да бъде преодоляно. При внесена парична гаранция в полза на кредитора за спиране на изпълнението на обжалваното пред ВКС въззивно осъдително решение не е налице спешна обезпечителна нужда от издаване на европейска заповед за изпълнение⁴¹.

Кумулативно към общото условие в случаите, в които кредиторът не се е снабдил с предвидените от Регламентта актове за установяване на вземането, се прилага **особеното условие** по чл. 7, параграф 2 от Регламентта. То изисква представяне на **достатъчно доказателства от кредитора за вероятна основателност на предявения иск** и намира приложение при обезпечаване на бъдещ иск или висящо производство по него преди постановяване на съдебното решение. Националната съдебна практика изисква спазване на предпоставките за допускане на обезпечение на иска, за което извършва проверка при сезиране⁴².

Молбата, правните ѝ последици, дължимата от сезирания съд проверка, сроковете за произнасяне, допустимото събиране на доказателства, решенията по нея, както и формата, съдържанието и действието на заповедта за запор, се уреждат от пряко приложимите разпоредби на чл. 8 до чл. 21 от Регламент № 655/2014. Допускането на обезпечението се извършва в рамките на писмена процедура (чл. 9, параграф 1 от Регламент

⁴⁰ Определение № 213 по ч. гр. г. № 296/2017 г. на ОС – Вугин, Определение № 337362 от 12.02.2018 г. по гр. г. № 82216/2017 г. на СРС, 64 състав; Определение № 213 от 16.11.2018 г. по ч. гр. г. № 296/2017 г. на ОС – Варна.

⁴¹ Определение № 1187 от 26.10. 2018 г. по гр. г. № 743/2012 г. на Окръжен съд – София.

⁴² Определение № 38 от 09.01. 2018 г. по в. ч. гр. г. № 13/2018 г. на ОС – Бургас.

та), с използване на стандартни формуляри – образци⁴³. Нередовността или непълнотата в молбата подлежат на поправяне в подходящ срок, определен от съда, освен в случаите на очевидна недопустимост или неоснователност (чл. 17, параграф 3 от Регламента). Практиката на българските съдилища, според която неизползването или непълнотата в специалния формуляр за подаване на молба за заповед за запор обуславя оставянето ѝ без разглеждане, въпреки липса на указания за поправянето ѝ от сезирания съд, не следва да бъде подкрепена⁴⁴.

4. Произнасяне по молбата за издаване на европейска заповед за запор

В случай че са изпълнени условията и предпоставките за допускане на обезпечение, сезираният съд издава европейска заповед за запор в кратки, уредени в Регламента, срокове: 10-дневен при липса на акт, удостоверяващ вземането, и 5-дневен при неговото наличие, със съдържанието на стандартния формуляр, представляващ Приложение II към Регламент № 2016/1823. При липсата им молбата се отхвърля с определение изцяло или частично като неоснователна, като кредиторът има право да обжалва отказа пред по-горния по степен съд, производството пред който запазва несъстезателен характер (чл. 21 от Регламента). Регламентът предвижда по-дълъг от уредения в чл. 396, ал.1 ГПК едноседмичен срок за обжалване на отказа за издаване на европейска заповед за запор – тридесетдневен от уведомяване на кредитора, съобразен с трансграничния характер на производството (чл. 21, параграф 2 от общият акт). При допускане на условно обезпечение – обуславяне издаването на заповедта за запор от предварително учредена гаранция, в съдебната практика се наблюдават различия. В част от актовете съдът указва внасянето на гаранция, без да постановява издаване на заповедта⁴⁵, докато при други съдът прилага по аналогия правилата на националния обезпечителен процес (чл. 395, ал. 3 ГПК), като постановява издаването ѝ при условията на предварително внесена гаранция в определен от

⁴³ Установени с Регламент за изпълнение № 2016/1823.

⁴⁴ Определение № 1572 от 12.05.2017 г. по в. ч. г. № 2334/2017 г. на САС.

⁴⁵ Определение № 24457 от 28.01.2019 г. по гр. г. № 4594/2019 г. на СРС, 141 състав.

него размер⁴⁶. Второто виждане следва да бъде подкрепено като съответстващо на спешната нужда от обезпечителна защита на кредитора.

Според националната съдебна практика, производството по разглеждане на молбата за издаване на европейска заповед за плащане е **двуинстанционно**, идентично на националния обезпечителен процес. При жалба срещу цялостен или частичен отказ на първоинстанционния съд да издаде европейска заповед за заповед, въззивният съд постановява **определение, което е окончателно**⁴⁷. Върховният касационен съд се произнася в производство по европейска заповед за заповед единствено в случая на определение за отказ от издаването ѝ по молба, предявена пред въззивен съд (чл. 618б, предл. 2-ро ГПК). Възпроизведеното в разпоредбата разбиране за двуинстанционно разглеждане на производството за издаване на европейски обезпечителен инструмент, макар да съответства на законовите правила и тълкувателните постановки на ВКС⁴⁸ за националното обезпечително производство, **затруднява формирането на една съдебна практика и изпълнението на функцията по нейното уеднаквяване от страна на върховната инстанция.**

Заключение

Проучването и критичният анализ на актуалната съдебна практика на българските съдилища по прилагане на общностната процедура за издаване на европейска заповед за заповед, създадена с Регламент (ЕС) № 655/2014, както и улесняващи прилагането ѝ разпоредби на глава петдесет и шеста „а“ ГПК, позволява да се направят следните изводи и предложения:

⁴⁶ Определение № 359943 от 13.02.2018 г. по ч. гр. г. № 36417/2013 г. на СРС, 70 състав.

⁴⁷ Определение № 138 от 19.03.2018 г. по ч. т. г. № 653/2018 г. на ВКС, I т.о.; Определение № 296 от 31.05.2018 г. по ч. т. г. № 621/2018 г. на ВКС, II т. о.

⁴⁸ Тълкувателно решение № 1 от 21.07.2010 г. по тълк. г. № 1/2010 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на ВКС, постановено преди допълнението на чл. 396, ал. 2, предл. 3-то ГПК.

1. Регламент (ЕС) № 655/2014 е първият общностен акт в областта на трансграничното обезпечително производство, създаващ важен инструмент за алтернативна обезпечителна защита и представлява съществена стъпка към бъдещо координиране и сближаване на изпълнителните производства по граждански и търговски дела на държавите членки.

2. За постигане на прокламираните от Регламента цели е необходимо да бъде преодолено констатираното твърде ограничително тълкуване на условието за доказване на спешна необходимост от обезпечителна защита в националната съдебна практика, която недопустимо ограничава правото на кредитора за достъп до европейския обезпечителен инструмент при наличие на национални обезпечителни мерки.

3. Макар да са изминали две години от прилагането на общностния акт, в националната съдебна практика се наблюдават различия, породени от стремеж за прилагане по аналогия на национално процесуално право по въпроси, уредени от пряко приложимите норми на Регламента. Необходимо е те да бъдат преодолени, за да се избегне за в бъдеще формиране на противоречива съдебна практика. Средствата за това, предвид липсата на възможност за касационен контрол от страна на върховната инстанция, могат да бъдат своевременни обучения на правоприлагащите органи за актуалните изисквания в практиката на Съда на ЕС и активни инициативи за отправяне на преюдициални запитвания. На този етап не намирам за нужна законодателна инициатива за изменение на лаконичните разпоредби на глава петдесет и шеста „а“ от ГПК, с които се улеснява прилагането на Регламент (ЕС) № 655/2014 в България.

Цитирани източници

Мусева, Б. (2015), Нов вид обезпечение: европейски запор на банкови сметки. *Юридически свят*, 2 (2015) (Museva, B. (2015), Nov vid obezpechenie: evropeyski zapor na bankovi smetki. *Yuridicheski svyat*, 2 (2015).

Спасова, С. (2014), *Обезпечение на иска*. София, Сиби (2014) (Spasova, S. (2014), *Obezpechenie na iska*, Sofia, Sibi (2014).

Стамболиев, О. (2008), Принципи на гражданския процес. – *Правна мисъл*, 1 (2008) (Stamboliev, O. (2008) Printsipi na grazhdanskiya prozes, *Pravna misal*, 1 (2008).

Schlosser, P. F., B. Hess (2015), *EU-Zivilprozessrecht*, 4. erweiterte Auflage, München, C. H. Beck, 2015.